

14:e sönd. efter Trefaldighet

Predikan 2023-09-10

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-Lutherska Kyrkan i Sverige

I Guds, Faderns, + Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: Vi tackar dig, käre himmelske Fader, att du har skänkt oss ditt evangelium som lyfter av syndens tunga börda. Kom med din helige Ande och led oss genom ordet och sakramenten varje dag, och låt oss så till sist med tacksamhet få gå in i din eviga glädje. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Dagens ämne: *Tacksamhet*

Epistel: Ef. 5:15-20. Evangelium: Luk. 17:11-19, *De tio spetälska*

Predikotext (3 årg. Matt. 11:25-30): *Jesus prisar sin Fader*

25 Vid den tiden sade Jesus: "Jag prisar dig, Fader, du himlens och jordens Herre, för att du har dolt detta för de visa och kloka och uppenbarat det för de små. 26 Ja, Fader, detta var din goda vilja. 27 Allt har min Fader överlämnat åt mig. Och ingen känner Sonen utom Fadern. Inte heller känner någon Fadern utom Sonen och den som Sonen vill uppenbara honom för. 28 Kom till mig, alla ni som arbetar och bär på tunga bördor, så skall jag ge er vila. 29 Ta på er mitt ok och lär av mig, ty jag är mild och ödmjuk i hjärtat. Då skall ni finna ro för era själar. 30 Ty mitt ok är mildt, och min börda är lätt."

Dagens ämne är tacksamhet. I sin stora kärlek botade Jesus de tio spetälska männen. Han botade dem inte på en gång utan sade bara till dem att gå och visa sig för prästerna. De hade inget annat än hans ord att hålla sig till, men det var nog för dem. De litade på ordet. Först när de var på vägen till prästerna blev de rena. Men bara en av dem vände tillbaka och tackade. Han var en samarit, en främling. Han prisade Gud med hög röst och föll ner inför Jesus och tackade honom. Sådan är trons tacksamhet, som framför allt prisar Gud för allt det goda han gör med oss.

Alla tio hade kommit till Jesus med böneropet: "Jesus, mästare, förbarma dig över oss." Detta visar att de alla trodde på Jesus och på hans makt att bota. De lyssnade på hans ord och följde det. Så långt var allt väl. Men någonting hände med de nio. Kanske de inte stod ut med prästernas hån och förakt. Dessa hade redan bestämt att de som trodde på Jesus skulle uteslutas ur synagogan. De spetälska hade ju redan levt i ett svårt utanförskap på grund av sin sjukdom. De måste vistas utanför stadens murar och där levde de fattiga, sjuka och föraktade.

Efter mötet med prästerna förstod de att ett annat utanförskap väntade. De skulle bli uteslutna ur synagogan om de bekände att Jesus var Messias. Att bli utesluten ur synagogan (= församlingen) var något mycket svårt i Israel. Därmed blev man ansedd som en avfallen människa, en otrogen, på samma nivå som hedningarna. Man blev utesluten ur den religiösa gemenskapen och i stor utsträckning också ur den sociala gemenskapen. Jesus utpekades som en villolärare, och de som följde honom och bekände sig till hans lära fick utstå förakt och avståndstagande från de flesta. Detta hån och förakt blev troligen för mycket för de nio. Även om det inte står i texten förstår vi att de hade förlorat sin tro. Istället för att gå tillbaka med samariten och

tacka Jesus höll de sig undan från honom i otacksamhet. De ville inte bli utsatta för andra människors hån och förakt, underblåst av prästerna och de skriftlärde. När priset för att bli och förbli en kristen visar sig vara alltför högt drar sig de flesta tillbaka. Därför frågar Jesus: ”Blev inte alla gjorda rena? Var är de nio? Fanns ingen av dem som vände tillbaka för att prisa Gud, utom denne främling?”

På samma sätt är det i alla tider. Av dem som är döpta och tror på Kristus är det många som drar sig tillbaka när svårigheter och problem uppstår på grund av tron. När man tillhör en bekännelsetrogen kristen kyrka och tar tron på Guds ord på allvar är det många som tar avstånd och försöker få de bibeltroende kristna att gå en annan väg. Att då stå emot omvärlden och kanske de närmaste vännerna eller familjemedlemmarna kostar på alldeles för mycket. Så väljer man att istället lämna kyrkan och församlingen för att få vara i ett sammanhang där man slipper ifrån detta hån och förakt.

I dagens predikotext ur Matt. 11 kap. undervisar Jesus om den sanna tacksamheten genom sin egen bön. Den vänder sig till Fadern, den ende sanne Guden. Jesus säger:

”Jag prisar dig, Fader, du himlens och jordens Herre” (v. 25).

Detta är något mycket mer än vanlig, mänsklig tacksamhet som också icke-kristna människor visar mot varandra. Men redan den mänskliga tacksamheten hör till Guds skapelse och har sitt stora värde. När föräldrarna lär barnen att vara tacksamma läggs grunden för ett gott, borgerligt liv i enlighet med den naturliga lagen. Föräldrarna måste också visa detta genom sitt eget exempel. Så lär man sig leva enligt den gyllene regeln som säger: ”Allt vad ni vill att människorna skall göra er, det skall ni också göra mot dem” (Matt. 7:12). Denna regel finns inte bara i Bibeln och kristendomen, utan har sin grund i själva skapelseordningen.

Men kontakten med Gud är bruten genom syndafallet. Ingen kan därför prisa Fadern, himlens och jordens Herre, på rätt sätt. Det räcker inte med att erkänna att Gud finns och att med hjälp av mänskliga religioner försöka dyrka honom. Ingen kan komma till Fadern på detta sätt. Jesus fortsätter:

”Jag prisar dig, Fader... för att du har dolt detta för de visa och kloka och uppenbarat det för de små (v. 25).

Här ställs de visa och kloka mot ”de små” (äldre övers. ”enfaldiga”). Grundtextens ord används om de minsta barnen men också bildligt om okunniga och enkla personer i allmänhet. För de visa och kloka är sanningen fördold, men för de små och okunniga har Gud uppenbarat den. Avgörande är ordet ”uppenbarat”. Sanningen om vem Gud är och hur vi skall kunna komma till honom är något som ingen vishet och klokhet kan komma fram till. Det måste uppenbaras av Gud själv. Så länge vi håller oss till mänskligt förnuft och allt som i denna världen anses högt och viktigt och betydelsefullt är det omöjligt att förstå vem Gud är.

Det beror inte på att vårt förnuft eller förstånd är dåligt. Vi har tvärtom fått en intelligens och ett tänkande som är en otrolig gåva från Gud. Våra hjärnor och hela vårt nervsystem och kroppens alla funktioner är så otroligt fint konstruerade att vi förstår att ingen annan än en allvis, allvetande och underbart kunnig Gud skulle kunna ha gjort något sådant och sedan vara den som uppehåller det och bevarar det varje dag, varje stund.

Ändå tackar Jesus för att Fadern har dolt kunskapen om sig själv för vårt förnuft! Varför har Gud gjort så? Svaret ger Bibeln själv. Det är för att ingen människa ska kunna berömma sig inför Gud. När en människa blir frälst är det en Guds gåva som ges till oss av nåd endast för Kristi skull. Det är som när små barn får något av sina föräldrar. De blir mycket glada och leker med gåvan och vi gläder oss med dem. Det är denna egenskap hos barnen som Jesus jämför med. De tar emot allt på ett enkelt och barnsligt sätt. Därför säger Jesus att vi skall ta emot Guds rike som ett barn. Tron är sådan att den tar emot Guds gåva av nåd endast för Kristi skull.

Sedan talar Jesus om vad den uppenbarade gåvan innebär. Det är en gåva som uppenbaras ”genom Faderns goda vilja” (v. 26). Jesus säger:

Allt har min Fader överlämnat åt mig. Och ingen känner Sonen utom Fadern. Inte heller känner någon Fadern utom Sonen och den som Sonen vill uppenbara honom för (v. 27).

Detta är ett dråpslag mot allt mänsklig religion, allt mänskligt förnuft och förstånd. Ingen känner varken Fadern eller Sonen som inte har fått ta emot Guds uppenbarelse. Denna ges genom den heliga Skrift, som är inspirerad av Guds Ande. Gud själv måste verka i oss och skänka oss trons gåva, annars kommer vi för alltid att stanna kvar i otrons värld och till sist gå evigt förlorade.

De andra världsreligionerna säger sig känna vägen till Gud. Men de lär bara gärningarnas väg. De har inte tagit emot Guds uppenbarelse om vem Jesus Kristus verkligen är. Han är ett med Fadern, sann Gud av evighet! Så lär Bibeln. Men även om man har hört om detta och kanske läst en del i Bibeln, tror man inte på vad Bibeln verkligen säger om Jesus. Många säger sig tro på en enda Gud, men de kan inte acceptera vad Jesus säger om sig själv och Fadern. Men detta står helt klart och tydligt i vår text. Ingen kan känna Gud och vägen till honom om den inte har blivit uppenbarad genom tron på Kristus. På ett annat ställe säger också Jesus: ”Jag och Fadern är ett” (Joh. 10:30).

Denna tro är en Guds gåva. Gud skänker den till vem han vill, när han vill. Vi kan inte ta oss denna gåva själva. Men vi skall veta **var** Gud skänker sin gåva. Bibeln framhåller detta mycket tydligt. Det sker bara där Guds ord förkunnas rent och klart och där sakramenten förvaltas i enlighet med Kristi instiftelse. Där föder Gud människor på nytt genom vatten och Ande. Där skänker han sin kropp och sitt blod under bröd och vin till syndernas förlåtelse. Där ger han avlösningens evangelium som en fri gåva i både predikan och det enskilda skriftermålet (bikten).

När en människa genom lagens predikan har blivit tyngd av sina synders börda kommer Jesus med ordet till just denna människa och säger:

Kom till mig, alla ni som arbetar och bär på tunga bördor, så skall jag ge er vila (v. 28).

Jesus jämför här med det jordiska arbetet och hur skönt det är att efter hårt arbete också få vila. Det är sant att även den rent jordiska vilan är en Guds gåva, men i vår text är det fråga om den andliga vilan som skänks genom evangelium. Där får människan veta att hela syndens börda lyfts av genom att Jesus själv har burit den. Han har blivit straffad i vårt ställe, för våra synders skull och gått in under hela Guds lag och utfört detta tunga arbete bara för vår skull. Så får vi genom tron vila från alla våra egna gärningar. Vi behöver inte längre göra någonting för att få en nådig Gud.

Gud är oss redan nådig för Kristi skull. Vi får istället vara stilla och som barn ta emot den stora gåvan, som heter syndernas förlåtelse, evigt liv och salighet.

Till sist säger Jesus:

Ta på er mitt ok och lär av mig, ty jag är mild och ödmjuk i hjärtat. Då skall ni finna ro för era själar. Ty mitt ok är mildt, och min börda är lätt” (v. 29f).

Detta är vad som händer under hela det kristna livet. Lagen är nu inte längre en tung börda, utan den nya människan älskar att följa Guds bud. Lagen är nu ett mildt ok och en lätt börda. Oket var ju till för att göra det lättare för dragdjuren att dra en tung börda. Men så länge vi inte har blivit rättfärdiggjorda genom tron är bördan omöjlig att bära. När lagen då predikas dignar vi under bördan och blir förkrossade. Men genom evangelium föds en ny människa som lever i kärlek till Gud och nästan. Det milda, lätta oket är framför allt att synderna är förlåtna så att vi har fått ett gott samvete inför Gud och med glädje prisar, lovar och tackar honom. Med detta nya ok blir det lätt att också leva i tron i Kristi efterföljd. Då får vi också vandra i beredda gärningar som på allt sätt stämmer överens med tio Guds bud. Tacksamheten finns då också när prövningar, nöd och förföljelse för trons skull kommer på. Med glädje får vi gå den vägen Gud anvisar oss därför att vi vet att vi liksom är samman-okade med Kristus.

Den gamla människan är dock kvar och måste dagligen dödas. Lagen skall ständigt predikas för vår gamla människa så att den inte får ta över. Synden och otron är många gånger tung och svår och djävulen rasar. Men då får vi gå till evangelium och bli påmind om att synden redan är förlåten. Så får vi i tacksamhet gå in under Jesu milda ok och veta att han leder oss hela vägen hem till himmelen.

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.